DÉPOT LÉGAL LE DIRECTEUR GÉRANT
DÉPOT LÉGAL INDOCHINE №19228

SỐ 1074 NĂM THỨ MƯỜI MỘT MỖI SỐ 0$04 丁丑年 五月十六日 NGÀY THỨ NĂM 24 JUIN 1937

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	6$00
Sáu tháng	3.00	4.00
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN 聲民

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN
Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ : thứ ba, thứ năm và thứ bảy
BÁO-QUÁN số 123, đường Đông-Ba, Huế
Dây-thép nói : số 60
Dây thép : TIENGDAN HUE

Không bằng người mà không biết xấu hổ, không sao bằng người.
(Mạnh-Tử)

« LƯỜI BIẾNG » VỚI « PHÂN BÌ »

phải chăng là cái nguyên-nhân dục cho người đời tấn-bộ ?

Lười biếng với phân bì, có lẽ tánh chung của loài người. Lười biếng là tánh thái tỏ ra khi làm việc khó nhọc, mà phân bì là lòng ghen tỏ ra khi tiếp xúc với kẻ khác mà thấy rõ người ta hơn mình. Nói cho rõ là tâm lý «tránh nhọc» và «ham tốt» vậy.

Năm ngoái (1936), ngày phát phần thưởng cho học sanh các trường ở Huế, quan Giám đốc học chánh Trung kỳ De Fautereau Vassel đọc bài diễn văn, chọn một cái đầu đề rất mới rất hay là tánh lười biếng của người đời, đại ý nói sự tấn bộ và máy móc trên đời là do tánh lười biếng của người mà gây nên, như làm biếng đi chưn nên nuôi ngựa để cởi đi, nhưng đi ngựa còn nhọc, lại sáng tạo ra xe hơi, đã có thang lầu mà lại chế ra thang máy v. v...

Tánh lười biếng mà dục cho người đời tấn bộ, câu nói có người khôi hài mà xét ra vẫn đúng lẽ. Vì công cuộc tấn hóa trên lịch sử loài người, không chi khác hơn là cái mục đích làm cho người đời được khoẻ, ít dùng sức khó nhọc mà được hưởng sự sung sướng đầy đủ.

Năm nay, cũng ngày phát phần thưởng cho học trò, ký giả tình cờ nhận thấy một nguyên nhân, cũng là cái nguyên nhân dục cho người đời tấn bộ mà có cái sức mạnh, không kém gì cái nguyên nhân «lười biếng» nói trên. Ấy là tánh «phân bì».

Phân bì thế nào ?

Ký giả có một thằng cháu, năm trước học ở trường thôn quê, chỉ giấy mực sách vở, sắm đồ cần dùng thôi, ngoài ra không nghe nó đòi thứ gì. Mới năm ngoái đây cho ra học trường thành phố, mỗi bữa đi học về là đòi cái nầy cái nọ, nào áo, nào mũ, nào guốc, nào quần đùi áo cánh.... hỏi thì nó nói các bạn anh em học trò đều thế, không thể riêng mình nó không có. Đó là cái phân bì về ngày thường.

Sau kỳ thi vừa rồi, may nó cũng đậu được, và nghỉ nắng thôi học, nhưng thường bữa thấy nó viết học có vẻ siêng năng. Hỏi thì nó nói thấy người bạn được lãnh thưởng mà mình không được nên gắng học để năm sau may có được thưởng...

Đấy, theo cái chứng trên, thấy rõ cái lòng phân bì dục cho người đời tấn hóa là vậy đó.

Cái tánh lười biếng vẫn là nguyên nhân gây cho người đời tấn bộ. Song cứ ở riêng một mình không có tiếp xúc với kẻ khác, hoặc có tiếp xúc mà những người mình tiếp xúc đó, hoặc là kém hơn mình hay là bằng ngang với mình, không có sức dục cho mình hăm hở làm hơn lên nữa, hoặc giả an cái tánh làm biếng trọn đời cũng nên. Đến đã tiếp xúc với người mà thấy những cái tốt đẹp người ta hơn mình, tự nhiên nhận chỗ so sánh tượng hình đó mà sanh ra lòng ghen, cái lòng ghen đó mới hẳn là cái sức mạnh vô hình dục cho người đời tấn bộ vậy.

Suy ra việc đời, Nhật bản mà không có tàu binh Âu Mỹ sang thị oai, tất không có cuộc Minh trị duy tân ; nước Cổ việt ta mà không có tiếp xúc với nước Pháp thì ngày nay vẫn giữ cái lối ngựa trạm cáng đàng lưu truyền ngàn đời, sĩ phu còn chui đầu trong trường học bát cổ khoa cử, chẳng ai biết nhân quyền xã hội là gì, dầu là có tánh lười biếng muốn tránh sự khó nhọc. Vì sao ?

Vì có tánh lười biếng mà không tiếp xúc với ai, không nảy ra cái lòng «phân bì» kia.

Vậy ký giả nêu chuyện «phân bì» nầy gọi là bổ thêm một nguyên nhân về thuyết «tấn bộ» cùng đi với cái thuyết lười biếng của quan nguyên giám đốc học chánh kể trên.

Khốn nạn nhứt là không bằng người mà không biết xấu hổ.

THỨC-TỰ-DÂN

ÔNG CỰU GIÁM-QUỐC

GASTON—DOUMERGUE TỪ TRẦN

Aigues Vives 18 6. — Ông Gaston Doumergue đã từ trần sớm nay, khi 9 giờ 30.

Ông sinh ngày 1er Août 1863, đậu luật khoa tấn sĩ ở Paris, ra làm trạng sư ở Nimes rồi làm quan tòa ở Nam kỳ và Algérie.

Đến năm 1893, ông mới bắt đầu bước vào con đường chánh trị. Năm ấy ông đắc cử hạ nghị viên hạt Nimes. Từ năm 1902 đến 1910, ông mấy lần làm tổng trưởng nhiều bộ khác nhau. Năm 1910, ông đắc cử thượng nghị viên hạt Gard ; năm 1912 được tái cử ; năm 1921 lại được tái cử lần nữa.

Năm 1923, Nội các Barthou bị đổ, ông đứng lập Nội các, làm Thủ tướng kiêm ngoại giao tổng trưởng.

Cuộc bầu cử ngày 26 Avril và 10 Mai 1924, phái tả đại thắng, Nội các Doumergue phải từ chức. Sau đó 2 tháng có cuộc chiến tranh, ông Viviani lập Nội các, mời ông ra giữ ghế Thuộc địa tổng trưởng.

Ngày 13 Juin 1924, ông được đắc cử Tổng thống. Năm 1931 ông về vườn, nhưng đến năm 1934, ông lại phải trở ra lập Nội các nữa, nhưng mới được có mấy tháng thì bị đánh đổ.

CHUYỆN ĐỜI

Người sau hơn trước

Tôi nhớ có đọc câu chuyện thương lắm của một vị tướng một nước nọ, không phải nước Nam ta đâu. Vị tướng ấy một lòng trung thành với nước, đã từng chinh Đông phạt Bắc, gây nên công nghiệp vĩ đại của một vị công thần. Rồi thình lình trong cái đời oanh liệt lại nhảy vào... một người đàn bà tuyệt sắc ! Mà vì người đàn bà nầy vị tướng kia phải đến vong quốc, còn trở mặt thương đánh lại cái nước mà mình đã tốn bao công khó để bình vực ngày xưa.

Thế rồi một ngày kia sắp bị nạn, có người đến hiến cho vị tướng ấy một cái kế để thoát thân, là đi hàng đầu cái nước cũ, mà cầu viện binh đánh lại cái nước mà hiện ông ta đã hàng đầu.

Suy nghĩ buổi lâu, vị tướng kia buồn rầu đáp :

— Ta đã phản quốc một lần, lòng ta đau đến chưa nguôi, nay ta không còn can đảm mà phản cái sự phản của ta một lần nữa !

Nói câu ấy rồi, vị tướng kia rút gươm tự xử, để thoát nạn, mà cũng để tránh cái tiếng oán hận của lương tâm.

Tôi nhớ lại cái chuyện của tôi đã xem đó, là vì hôm nay xem báo thấy một chuyện, chuyện một bạn đồng nghiệp của tôi là ông Nguyễn đức Minh, ở báo Đông-Dương Hoạt-Động.

Báo Đ. D. H. Đ. từ khi ra đời thấy cắn nhằn với báo Sao Mai của ông Trần-bá-Vinh luôn. Cắn nhằn là nói ít đó, chớ hai báo còn bút chiến nhau bằng nhiều bài vở mà trong ấy ăn nói rất sỗ sàng. Nhưng đó là chuyện riêng của hai tờ báo ấy, và cũng vì thế mà tôi không hề đọc các bài tuyệt tác chơi nhau. Cái ... tình cờ đọc một bài báo S. M. tôi mới thấy rõ ràng ông Nguyễn-đức-Minh trước kia giúp việc cho ông Trần-bá-Vinh ở báo S. M. sau nhảy qua Đ. D. H. Đ. lại nhè ông chủ cũ của mình mà nhồi thẻ cửa. Ông Vinh trả lời trên báo chán rồi, không thèm trả lời nữa bèn vát đơn đi kiện. Thì sau lúc đó, ông Minh viết cho ông Vinh một bức thơ xin lỗi lại nói xấu cho ông Võ-qui-Huân ở báo báo tờ D H. Đ. Bức thơ ấy báo S M có đăng y nguyên văn. Xin trích lại đoạn như dưới.

« Bình tâm xét lại, thì thật trong mấy bài ấy, vì tính khí bồng bột, tôi có nói nhiều đều lỗ mãng, không có ý thức gì, nên có phạm đến tình quan thân một giữa ông và ông thân tôi, lại cũng có phạm đến tình tử tế ông đối với tôi xưa rày là người giúp việc tòa soạn ông. Nên tôi tự xét lại, là có đều bất đáng với ông, xin ông vui lòng miễn lỗ cho.

« Trước kia, tôi có giúp việc biên tập trong báo Sao Mai gần 2 năm, không bao giờ tôi thấy ông có những cử chỉ và tư tưởng hèn hạ xấu xa như Võ-qui-Huân đã thêu dệt cho ông trong bài ấy. Còn như bài ấy có ý nói ông không đủ sức viết một bài báo thì tôi lại lấy làm bất mãn hơn nữa vì tôi xét nói bịa đặt một cách lạ lùng. Chính trong tòa báo Sao Mai từ ngày sáng lập đến nay không có người làm chủ bút, thì chính ông là chủ bút chớ ai. Vả lại, trong gần 2 năm tôi làm trợ bút trong tòa soạn, tôi thấy mỗi khi viết bài là ông đọc cho trợ bút viết rồi trợ bút đem bỏ dọn gọn lại rồi ông lại xem đi sửa lại, nhiều lần mới cho đăng, chớ không phải như lời bịa đặt của Võ-qui-Huân, mà ông nghi ngờ cho tôi là đồng mưu với hắn.

« Bắt đầu từ nay, nghĩa là sau khi ông thứ lỗi cho tôi, xin ông coi tôi như là một người biết hối hận, lương thiện và biết sửa mình ».

Cái chuyện ông Nguyễn-đức Minh nầy, có phải là nó đồng cái chuyện vị tướng tôi thuật trên hay không ? Chỉ khác một đều là vị tướng kia thì không có can đảm trở lại phản một nước mà trước kia vì nước ấy vị tướng nọ đã phản nước mình. Cái can đảm ấy, ông Minh một nhân vật trong làng báo ngày nay đã có can đảm đơn.

Cho biết người sau hơn trước. Nhưng có lẽ cũng chỉ vì người trước còn chút lương tâm.

(signature)

Chánh phủ Mặt trận Bình dân Pháp từ chức

VẤN ĐỀ TÀI CHÁNH TẠI HẠ NGHỊ VIỆN

Như tin đăng trong số trước Chính phủ Léon Blum yêu cầu được toàn quyền để giải quyết vấn đề tài chính, Hạ nghị viện sau cuộc thảo luận ồn ào, đã chuẩn y với 346 phiếu khả quyết, chống với 247 phiếu phủ quyết.

... VÀ TRƯỚC THƯỢNG NGHỊ VIỆN

Ai đều biết Thượng nghị viện không có cảm tình với Chính phủ Léon Blum cho lắm, vì thế nên cực lực phản đối việc cho Chính phủ được toàn quyền giải quyết vấn đề tài chính, mà sửa bản dự luật của Hạ nghị viện thảo ra rồi giao trở về cho Hạ nghị viện xét.

Hạ-nghị-viện không chịu chuẩn y bản dự luật cho Thượng-nghị-viện chữa sửa, mà giữ ý kiến của mình trước. Thế là hai viện xung đột nhau.

Thủ tướng Léon Blum tuyên bố rằng nếu nội trong ngày thứ hai 21 Juin mà hai viện còn chưa đồng ý với nhau thì ông từ chức.

ÔNG LÉON BLUM TỪ CHỨC

Quá ngày ấy rồi, mà hai viện vẫn đang co nhau, nên ông Léon Blum đã đồng ý với các Tổng trưởng mà ký đơn từ chức đưa lên quan Tổng-thống.

ÔNG CHAUTEMPS ĐƯỢC MỜI RA LẬP NỘI-CÁC KHÁC

Quan Tổng-thống cho mời ông Chautemps đến điện Elysée mà giao công việc lập Nội-các khác.

Ông Chautemps xin để hỏi ý kiến các phái và các bạn của ông như mấy ông : Albert Sarraut, Yvon Delbos, Paul Boncour, Campinchi, v. v... Ông có lạc quan.

TƯ-TƯỞNG BẠN TRẺ

Sự đau khổ với tuổi thiếu-niên

Tiếng-Dân lâu nay thường đăng bài của bạn trẻ, gặp bài nào tư tưởng sáng suốt, lời lẽ lưu loát thì lần lượt đăng vào, chớ không mở riêng một mục. Nay theo ý nguyện của bạn đọc, mở riêng mục nầy, mà bài nầy là đầu tiên. T. D.

Ta thường thấy những bậc lão thành đã trải đời, đều công nhận rằng sự đau khổ là rất cần cho tuổi thiếu niên. Các cụ thường ví tuổi thiếu niên như nụ hoa hàm tiếu, mà sự đau khổ như làn sương mai : sương có thấm vào hoa thì hoa mới đượm.

Tuổi thiếu niên cũng thế. Kẻ ít tuổi chưa ra đời, cần phải trải qua một thời đau khổ ê chề mới tự biết mình, biết đời, biết hiểu nghĩa sự « sống » là thế nào.

Nhà thi sĩ Musset, trong khi đau đớn như dần, đã chợt thấy sự cần thiết của đau khổ trong đời người, và đã dặn lại với ta trong mấy câu thơ bất hủ nầy :

« Le coup dont tu te plains t'a préservé peut-être,
« Enfant, car c'est par là que ton cœur s'est ouvert.
« L'homme est un apprenti, la douleur est son maître,
« Et nul ne se connait tant qu'il n'a pas souffert ».

(Hỡi người niên thiếu, cơn đau khổ khiến ngươi than phiền đó, có lẽ đã gìn giữ cho ngươi ; vì bởi đấy mà người đã vỡ lòng.) Người đời chỉ là kẻ chập chững trong nghề đời, mà sự đau đớn chính là thầy dạy. Kẻ nào chưa từng trải qua đau khổ, thì vẫn chưa tự biết sức mình được.)

Thật thế, ta là kẻ thiếu niên mới bước chân ra đời, ta thấy vật gì cũng tốt tươi, việc gì cũng dung dị. Ta thấy cảnh đời nầy là một cảnh hoa gấm. Chứ kỳ thật ở bên trong ẩn lắm trò khúc mắc đáng xót xa thương hại.

Trước mắt ta, thẳng tắp mấy hàng thông reo trước gió, cạnh giải sông chạy dài dưới chân đồi thoai thoải, ta thấy đẹp như một bài thơ dồi dào ý tứ. Nhưng trong cảnh đẹp ấy, biết đâu có ẩn vẻ tồi tàn, rách rưới, khắt khe của đám người kiếm củi... Bên tai ta, róc rách tiếng nước suối chảy đều đều, khi ở gị vượt qua ghềnh đá hay lúc rầm rì lướt bên bờ cỏ, ta nghe như một khúc nhạc tiếng đồng chen tiếng sắt rất êm tai. Nhưng giữa khúc nhạc ấy, biết đâu có vẳng tiếng than thở, lo âu của làng chài trong buổi câu nghề vắng cá...

Làm bạn về cái vùng ngắm cảnh đẹp hay nghe nhạc hay là một việc, mà xót xa cho thân phận người kiếm củi cùng người câu cá lại là một việc khác. Đưa quan niệm về đời của mình ra ngắm cảnh hay nghe nhạc là một đều rất nguy hiểm cho khoa thẩm mỹ, đó là lời của các nhà nghệ sĩ.

Nhưng ở đời, chen chúc quay cuồng giữa cát bụi, ta có thể tách hẳn riêng người kiếm củi mà không ngắm chung trong bức tranh thiên nhiên được không ? Ta có thể gạt tiếng người câu cá mà không nghe lẫn với khúc nhạc được

(Xem qua trang 3 cột 1)

TIN THẾ-GIỚI

Trung-hoa vẫn cứ bị nội loạn ngoại xâm mãi mãi

ĐẢNG CỘNG-SẢN PHÁP SẴN LÒNG THAM DỰ NỘI CÁC — STALINE BẮN CHẾT MỘT SĨ QUAN VÔ TOAN ÁM SÁT ÔNG — Ở THỔ NHĨ KỲ CŨNG CÓ NỘI LOẠN

QUÂN BẢO AN Ở THIỂM TÂY NỔI LOẠN, ĐÁNH CHIẾM THƯƠNG DƯƠNG

Thượng-hải, 17 6 — Báo Đại công mới tiếp được một cái tin trọng yếu từ Tây an gởi về nói rằng :

Toàn quân bảo an đóng ở Thương dương thuộc tỉnh Thiểm tây mới nổi loạn đánh giết toàn quân Chính phủ đóng ở đó vừa chết vừa bị thương hơn 300 người, rồi chiếm cứ lấy thành trì. Sau khi họ được thành nầy rồi, chúng bèn chia ra từng tốp, lùng khắp nơi đánh cướp những nhà giàu có, bắt những đàn bà con gái có nhan sắc mà hãm hiếp và giết hại nhân dân đến già vài trăm người, tình hình thật là bạo tàn thảm khốc không còn chỗ nói.

Được tin cấp tốc toàn quân của chánh phủ đóng ở Thiểm tây đã lập tức kéo tới Thương dương chinh tiễu, hai bên giao chiến rất kịch liệt, rốt cuộc quân chánh phủ đã khắc phục được thành nầy, nhưng vẫn chưa quét sạch toàn loạn quân kia được.

Cái nguyên nhân của cuộc biến loạn nầy hiện vẫn chưa biết rõ.

CHIẾN HẠM CỦA NHẬT VẪN CHƯA CHỊU LÌA SÁN ĐẦU

Hương-cảng, 17-6 — Mấy chiếc chiến hạm của Nhật vẫn còn đậu mãi tại Sán đầu.

Xem thế đủ biết rằng người Nhật không có ý muốn giải quyết vụ nầy cho êm thấm, lại muốn lợi dụng để buộc Trung hoa nhường cho họ một miếng đất, hoặc Cổ lạng dữ ở trước mặt Hạ môn, hoặc một khu vực ở Sán đầu để làm căn cứ địa cho cuộc nam tiến của họ.

QUÂN NGHĨA DŨNG SÁT BẮC HOẠT ĐỘNG DỮ

Hương-cảng, 17-6 — Liên tiếp mấy bữa rày quân nghĩa dũng Tàu nổi lên đánh phá lung tung ở các huyện Sát bắc. Bữa qua có tin nói chúng đánh đại bản dinh của quân đội Mãn Mông là Bối gia tự, nay lại có tin nói rằng chúng mới kéo đại binh tới vây công trấn Phiên-yên rất gấp. Liên quân Mông Mãn ở Sát bắc không đủ sức đánh dẹp, bởi vậy vừa rồi các tướng lãnh Nhật đã nhứt định phái mấy toán quân Nhựt đóng ở Nhiệt hà qua chinh tiễu.

(Xem tiếp qua trang 4 cột 2)

Lời yêu cầu về vụ thuế ở Quảng-nam

Về vụ thuế năm nay, mong quan trên châm chước và minh sức :

1/ Mỗi khi dân chạy được ít nhiều bạc đem tới gởi lần, lý trưởng phải thâu và biên nhận cho.

2/ Lý trưởng nào hiện can dân kiện, sợ do lý trưởng tinh nạp, có thể cắn sinh sự, xin biệt nạp do tổng hoặc huyện thâu, để tránh sự hiềm riêng gây chuyện.

3/ Dân có nạp thuế bằng tiền ít nhiều, nên châm chước thâu cho.

4/ Việc đốc thuế kiểm thuế, quan trên nên giao cho tổng là đủ, để các làng đỡ bớt món tiền xe và « lễ mừng ».

5/ Những người đã nạp công ngân, lý trưởng phải phát bài-chỉ cho họ đi làm ăn.

Quan trên để ý cho.

T. T. lai cảo

Lại người tây Đoan đánh chết người !

THANHHÓA. — Độ 7 giờ sáng ngày 15 Juin 1937, ông chủ Đoan Du độ (Tĩnh gia) là Kergoot với người đội Đoan là Nguyễn-ký-Phùng và người lính là Lê-Thể, đi khám rượu lậu ở làng Lê vinh (Tĩnh gia), bắt được hai hủ cơm ủ men ngoài đồng. Ông Kergoot sai đội Phùng vào làng tìm hương kiểm ra làm chứng. Khi đội Phùng đi thì ông Kergoot và lính Thể đứng đợi và nói chuyện ; không hiểu hai bên nói chuyện gì, ông Kergoot cầm cái xăm (cái cây bằng sắt, đầu nhọn, dài hơn 1 thước tây, to bằng ngón tay, người nhà Đoan thường dùng để thọc rượu lậu chôn dưới đất) đâm vào thái dương bên trái lính Thể, Thể té chết liền. Ông Kergoot đi báo nhà chuyên trách. Các nhà chuyên trách đã đến điều tra, ông Kergoot khai rằng vì đứng xa, lao cái xăm cho Thể, rủi lỡ đâm vào. Nhưng có người chứng lại nói chính ông Kergoot cầm xăm đâm vào thái dương Thể. Quan Docteur Chesneau khám, thì vết thương ấy sâu đến 15 phân tây.

Tội nghiệp cho người lính chết oan trong lúc làm phận sự.

Chờ xem thần công lý xét xử ra sao ?

P. V.

Vài chuyện lạ

Anh thợ sắp chữ nuốt trụm cái tên của tình nhân để tự tử!

Có lẽ vụ tự tử của anh thợ sắp chữ dưới này hẳn có một không hai trong làng tự tử, hay nói cách ngộ nghĩnh cho xứng với tên: vụ « tự tử chưa xuất bản » (moyen inédit de suicide).

Anh thợ này ở thành phố Eisenstadt (một thành phố nhỏ nước Áo), chẳng may sa chân vào lưới tình! Mà chẳng biết vì sao, mối tình đang nồng nàn, thế mà con « mèo » của anh nhè đoạn tuyệt với anh ngang! Anh phát buồn, thất không ngủ nói. Một bữa nọ, anh tới nhà in cũng sắp chữ như thường, song anh cặm cụi sắp cái tên của cô tình nhân đó thật đẹp bằng thứ chữ to. Làm cái gì? Rồi anh nhè nuốt trụm luôn cái tên kềnh càng ấy vào bụng!

Một chốc, các bạn đồng nghiệp thấy anh gục trong khám nhà in, đã bất tỉnh. Chở đến nhà thương mổ ra cứu được. Hỏi thì anh nói: làm vậy, may con « mèo » có nghĩ tình cùm hợp lại chăng.

Mà quả, chị tình kia nghe vậy cảm động cũng nối giây lại cùng anh.

Mấy anh thợ ở ta đừng theo kiểu ấy không điện đâu!

Sắp cử hành một lễ kỷ niệm cuộc cách mạng của Pháp rất đặc biệt

Cuộc cách mạng thành công của Pháp tính đến nay đã 3 thế-kỷ. Muốn kỷ niệm cái ngày đặc biệt trong lịch sử nước Pháp — ngày dân chúng cởi được cái ách chuyên chế đã làm cho không ngóc đầu nổi — ông Roland Marcel, giám đốc phòng du lịch Pháp, sẽ tổ chức về năm 1838 một cuộc du lịch rất đặc biệt.

Chương trình sẽ ấn định nay mai.

Các nước yếu kém, đến ngày kỷ niệm này, thấy đoàn du lịch kia dông ruổi trên các thắng cảnh danh lam, họ có nhiều cảm tưởng, mà nếu có ai khờ khạo chỉa đoàn ấy sẽ bị « tình nghi » thì khốn!

Cấm gởi đầu người cho nhà giây thép nữa

Bên xứ Miến điện, có cái tục quái lắm, cái tục lâu đời rồi. Hễ mỗi khi kẻ nào có hiềm thù ai, rồi ám sát chết, cứ việc cắt đầu đem phong gói kỹ càng mà gởi nhà giây thép đem đến tận nhà cha mẹ kẻ ấy, cho tiện bề cúng tế gì tùy ý.

Họ gói phong, rồi đề ngoài: « đồ kiểu mẫu ít giá trị », hoặc là « vật bảo đảm ».

Nay ông chủ giây thép Mandalay ở Bắc Miến điện, cấm các người giúp việc không được lãnh các « cu li » như vậy nữa.

Hội cấm hun đã tan rồi

Tại kinh thành Vienne nước Áo có cái hội cấm hun nhau, vì cho hun nhau thì là tổ lãng và mất vệ sinh nữa.

Cả 5 000 hội viên của hội hoạt động khá hay, thì nay vì làm bổ không giữ theo luật của hội, mà hun « thả cửa »..., nên bà hội trưởng Fraulein Anna-Marie-Riemmer phải từ chức!

Thế là cái hội ngộ nghĩnh ấy đã khó sống lại.

— B B —

Lời kêu của anh em học trò trường Kỹ-Nghệ Huế, sau khi bị đuổi

L. T. S. — Về việc học sinh trường Kỹ nghệ thực hành ở Huế bị đuổi, T. D đã đăng. Nay được bài kêu oan của anh em học sinh lâm vào cảnh ấy mà phải bồi học phí, đăng như dưới để nhà đương cuộc xét.

« Chúng tôi là học trò trường Kỹ-nghệ Huế, vừa mới bị đuổi vì cớ bỏ trường đi đón Đại-sứ Godard của Chính-phủ Bình-dân.

Trước một sự trừng phạt không ngờ như thế, chúng tôi chưa giám kêu nài; thì vừa xảy ra một chuyện khổ nữa là tiếp được nghị định tòa Khâm buộc phải bồi thường số tiền học bổng mà nhà nước đã cấp cho chúng tôi mấy năm trước.

« Nghèo ngặt, khổ sở, cha mẹ chúng tôi không lo đủ tiền cho chúng tôi đi học mà được nhờ nhà nước cấp bổng, cha mẹ chúng tôi vẫn đội ơn nhà nước và những mong nhờ ở chúng tôi. Nay đã thất vọng về chuyện bị đuổi, lại nghe cái lệnh phải bồi thường số tiền học bổng, thì lại càng thất vọng, đau đớn vô cùng!

« Vậy xin quan trên rộng lượng tha cho chúng tôi số tiền bồi thường ấy.

« Cha mẹ chúng tôi và chúng tôi rất mong ở lòng độ lượng của Chánh-phủ.

Mấy người học trò trường kỹ nghệ bị đuổi

Lại tự tử vì nghèo khổ!

Ấn tức Phượng, ở làng Châu sa, phủ Sơn - Tịnh (Quảng-Ngãi), trước có đi lính khố xanh, sau vì bệnh thải hồi. Hiện có vợ con, song nhà rất nghèo. Mấy năm trước, Ấn đã đi làm đủ mọi nơi: làm đường xe lửa, làm cu-ly mỏ Bồng-miêu v.v., sở nào cũng tìm đến làm, mà đói khó cũng hoàn đói khó. Gần đây y ở nhà làm công việc nhà, không đủ nuôi sống, nhìn thấy cái cảnh vợ đói con rách, đem lòng chán nản, không muốn sống nữa. Hạ tuần tháng tư ta (không nhớ ngày) Ấn bèn dùng sợi giây oan nghiệt để kết liễu cái đời!

Như sợ liên lụy cho vợ con, Ấn có làm thơ tuyệt mạng kể rõ đầu đuôi sự y chết là vì nghèo khổ, chớ không có oan ức gì, rồi ký tên và áp chỉ để lại. Sau khi Ấn chết, hương lý sở tại có báo trình lên phủ, quan cho phái về khám và cho vợ con nhận chôn. Tội nghiệp!

ẤN-DƯƠNG

Buôn bán

Chỉ nên buôn các thứ hàng đã có tiếng nhiều và chắc chắn bán chạy.

NHƯ:

DẦU KHUYNH - DIỆP
KẸO KHUYNH - DIỆP
DẦU BA-CÔ
KÍ-NINH NHÀ - NƯỚC
KEM VÀ PHẤN TOKALON
THUỐC ĐÁNH RĂNG ROSÉMAIL
CÁC THỨ THUỐC HIỆU NHÀNH-MAI V.V...

Mua buôn, làm đại-lý, hỏi tại:

HIỆU **VIỄN - ĐỆ** ở Bến-Ngự HUẾ

HÀNG BIẾT NÓI

Cua Viễn-Đàn

(Tiếp theo)

Lán ở bên kia phố Cầu-đất, đi vào một cái ngõ ống dài chừng 50 thước tây, phải qua hai cái cổng, cổng ngoài có người gác, cổng trong thì khoá, cai mộ dẫn chúng tôi tới, nói với người gác cổng vào giật chuông báo hiệu bên trong: đoạn lâu, thấy có tiếng người trong cổng hỏi ra: — « cái gì đó » người cai gác đáp lại: « Có hàng tới », rồi nghe lách tách thì cổng mở ra, có một người vận quần áo ngủ đang giầy mất cầm cái roi đứng hỏi: « tỉnh nào? » « Thưa Thái-Bình ». Cai mộ nói rồi đưa xấp giấy ra, người kia đỡ lấy, dở ra trông qua nói: « Vanh-xít tết (25 đầu)? » vào ngồi sắp hàng ra ». Chúng tôi vào ngồi xong, người kia cầm roi đi gõ vào đầu một, đếm: oong, đơ, toa, cát... đếm xong quay ra bảo cai mộ: « được, mai tới nhà giấy » rồi cai mộ lễ phép chào ra, cửa sập lại rình, tiếp theo tiếng khóa rất kiên chắc.

Thế là cai mộ làm bàn giao xong, người nhận chúng tôi đó nghe gọi là thầy ký kiểu gì trong lán, bấy giờ thầy ta gọi người bảo lấy chiếu phát cho chúng tôi, hai người một cái, chiếu mỏng cói to, rồi chỉ vào một căn lán, bảo chúng tôi vào, giời tối mà trong lán đèn không có, tôi đánh diêm lên soi thì thấy chỗ có sàn chỗ không, trên sàn dưới đất người nằm co ro ngang dọc như lợn bán tại chợ nhà quê, là những hàng ở các tỉnh ra trước. Ồn ào, chúng tôi kéo vào nghe tiếng bên trong có người hỏi ra: « Anh em tỉnh nào đấy? » Trong đám chúng tôi có người trả lời lại: « Thái bình », thì tiếng cười ồn lên, rồi đó ở một góc thấy có ánh sáng lập lòe, có người đang đánh diêm đốt nến, nhờ ngọn nến sáng, tôi ngó khắp cả thì chỗ ngồi không còn rộng mấy, anh em quay ra gọi người phát chiếu hỏi: « Đây hết chỗ rồi nằm vào đâu? » người đó vừa đi vừa nói lại: « Liệu xem giồn gịch vào mà nằm, sáng ngày sẽ hay. » Anh em ngơ ngác nhìn nhau, biết làm sao cảnh bỡ ngỡ mới vào lạ lùng đêm tối, sau được các anh em vào trước cảm tình cũng kiếp hàng buôn, bảo nhau xếp đặt lại, chúng tôi cũng có chỗ giải chiếu để ngả mình còn hơn khi ở tàu thủy. Trong lán lúc đó một chập ồn ào rồi cũng dần dần yên tĩnh, chỉ thỉnh thoảng nghe có tiếng truyện lầu bầu cùng những tiếng ngáy ngủ khò khò. Đêm sâu giun dế rò rè, kẻ ngủ thì ngáy, kẻ thức thì thở dài, lại bên ngoài chốc chốc nghe có ba tiếng cốc, cốc, cốc là tiếng mõ cầm canh nhà Hỏa lò ở một bên.

Chiếu manh giường đất tôi cảm thấy sự lạnh lùng mà nghĩ những ai giường cao chăn ấm cùng trong một thành phố mà họ có tưởng biết cái khổ của « hàng biết nói » chúng tôi đây như thế nào không?

Khoảng 4 giờ sáng, thì trong lán đã nghe chộn rộn lao xao, tiếng cầu nguyện của anh em chị em bên Giáo rì rầm trong cả mấy căn. Giời lúc đó tuy chưa sáng hẳn, mà tôi nằm đã thấy đau cả thân mình, dậy ngồi suy nghĩ, nghĩ gần nghĩ xa chẳng ra gì hết. Giời dần dạng sáng ra, cảnh ồn động cũng theo cùng sôi nổi, những tiếng người gọi nhau: « sáng rồi anh em ơi, dậy! » cười nói vang cả mấy căn, thì tôi giạo ra ngoài xem ngắm.

(Còn nữa)

VỤ LÊ-BÁ-CHẤN RA TÒA

Vụ Lê-bá-Chấn ở báo Tương-Lai ngoài Bắc bị bắt giam trong tháng Avril, làm sôi nổi dư luận. Ngày 15 Juin đã đem ra tòa Nam án Hải-dương.

Sau cuộc chất vấn, tòa kết án: Lê-bá-Chấn 4 tháng tù và 3$ án phí; anh ông Chấn là Lê-văn-Miện bị 2 tháng tù và 3$ án phí. M. Chấn bị buộc về tội dọa dỗ cô Lược, còn người anh là tùng phạm.

VÌ NẮNG QUÁ ĐỖI

Một người lính Lê-dương ngã lăn ra chết nơi bàn giấy!

Từ hơn tháng nay ở Huế nắng cũng gắt, hàn thử biểu lên 35, 36 độ. Nhưng có lẽ chưa nóng bằng ngoài Bắc.

Hôm 19 mai, có người ở Bắc-giang chết vì nắng. Nay ngày 16 Juin, viên lính Charrot ở C. H. R. thuộc đội quân lê-dương ở Việt-tri, đang ngồi ở bàn giấy, rồi ngã ngửa ra chết, cứu không được, vì nắng nóng quá. Thân mình bầm tím cả.

Charrot mới qua Bắc-kỳ lúc Avril đây, nên không chịu nổi cái nóng của thuộc địa này.

ĐỘ 2.000 NGƯỜI THẤT NGHIỆP XIN GẠO VÀ VIỆC LÀM TRƯỚC DINH XÃ-TÂY SAIGON

Sớm mai 14 Juin, trước dinh Xã tây Saigon có độ 2.000 người tụ họp để xin việc làm và gạo. Toàn là người thất nghiệp, ăn bận rách rưới. Lính cảnh sát xua đuổi, họ giải tán rồi lại tụ lại cửa; đến mấy lần mới đi hết.

Quan Thống đốc Pagès là người khéo cai trị, có nghĩ tới đoàn ấy chăng? Những kẻ bạc dọn lúa kho, không biết có cảm tưởng gì không?

BỨC THƠ CẬY ĐĂNG

Cùng anh em học sinh quen biết ở HUẾ

Chúng tôi có tiếp được nhiều bức thơ của anh em gởi hỏi thăm về việc hai ông giáo Huỳnh-Dư và Cao-xuân-Huy.

Chúng tôi xin trả lời chung cho anh em đặng rõ rằng đến ngày giờ này hai ông giáo Dư và Huy vẫn còn một ngày hai buổi ôm cặp đi dạy tại bổn trường và chưa hề bàn bạc với chúng tôi về việc hai ông tính đi Huế.

Mà ngoài hai ông Dư và Huy, trường Chấn-Thanh còn nhiều vị giáo sư khác cũng ở trường Đại-học Sư-phạm Hanoi đã lâu năm, như Phan-bá-Lân, Bửu-Tiếp, Ngô-châu-Danh, Trần-văn-Chánh... cùng qui ông giáo khác tốt nghiệp các trường Đại-học bên Pháp (Văn chương và Khoa học).

Và lại hiện nay ông Huy chỉ dạy từ lớp năm thứ ba trở xuống, ông Dư thì dạy có mấy giờ cách trí tại lớp năm thứ tư; Còn các vị giáo sư chánh ngạch về lớp này là:

Tạ-Thu-Thâu, Faculté des Lettres de Paris
Nguyễn-văn-Kiết, Licencié ès Lettres d'enseignement.
Maître Phan-Kiết-Khương, Avocat...
Phan-bá-Lân, Diplômé de l'École Supérieure de Pédagogie.
Dan-Hoài Ngọc, Diplômé de l'École Supérieure des Beaux-Arts de Hanoi.
Lương-ngọc-Luông, auteur du Việt-Văn-qui-tắc Publiciste

Saigon, le 14 Juin 1937
Hiệu trưởng trường CHẤN-THANH
PHAN - BA - LAN

Được hoan nghênh hơn hết các thứ MỦ

Chỉ có mã marque (Tricolore-Eléphant) của hiệu:

Tân - Hưng

6 bis, phố Hàng Gai — HANOI

Đã được các nghị (Trung-Nam-Bắc) đã ý hoan nghênh hơn vì đẹp và tốt.

Số đặc-biệt của báo

"TIẾNG-DÂN"

Các nhà công thương kỹ nghệ ai muốn đăng quảng-cáo vào số đặc biệt này SẼ RA NGÀY 10-8-37 xin gởi thơ thương lượng từ ngày nay, vì số này sẽ ra nhiều trương hơn và in xấp số ngày thường.

TIENG - DAN

Muốn nghe tin tức trong hoàn-cầu được lành chóng và rỏ ràng,
Muốn thưởng thức âm-nhạc của các dân-tộc trên thế-giới,
Muốn nghe những điệu hát cải-lương Nam-kỳ, ca Huế và hát Bắc mà không tốn tiền mua dĩa hát
chỉ nên dùng một cái máy vô - tuyến - điện

PHILIPS hay PILOT

bán tại **SOCOA HUẾ**

Tân - Dân - Học - Hiệu

167, Rue du Pont Japonais, FAIFO

Kết quả các kỳ thi năm 1937

I) CONCOURS GÉNÉRAL: đỗ 2, đậu 1 (trò Trần-tư-Nhã đậu đầu ở tỉnh Quảng-Nam về môn pháp văn).
II) SƠ HỌC PHÁP VIỆT: đỗ 20 đậu 11 (trò Nguyễn-văn-Long đậu thứ tư).
III) YẾU LƯỢC: đỗ 13 đậu cả 13 (trò Nghĩa đậu thứ tư, Thường thứ năm, Năm thứ sáu).

Các giáo viên sẽ dạy luôn:

M.M. Ngô-Ganh (B. A. P.), Nguyễn-xuân-Thanh élève de l'École Normale,
Hồ-văn-Xứng, Diplômé, Trần-Trình, Diplômé,
Hồ-văn-Cảm, cựu phẩm giáo sư, Võ-Huốn,
Một cô nữ giáo viên, sẽ đảm chuyên dạy trẻ em học vỡ lòng.

THUỐC PHÁT MINH XƯA NAY CHƯA TỪNG CÓ

TRỤC TÍCH TIÊU ĐÀM HOÀN. — Số 32 chuyên trị các chứng đau bụng kinh-niên, đau bụng phòng-tích, độc tích đàm tích rất thần hiệu. — Giá mỗi gói: (80 hoàn) 0$40.
KIỆN TỲ TIÊU THỰC HOÀN. — Số 48. Những người đau bao-tử những người già yếu, đau lâu mới mạnh, tỳ vị yếu. no hơi, sình ruột, ăn uống không tiêu, biết dùng thuốc này thì mười bịnh không sai một. — Giá mỗi hộp: 0$30
TRƯỜNG PHONG TRỊ LẬU HOÀN. — Số 57. Bịnh trị (Nội trị và Ngoại trị) nếu không điều trị gấp sẽ sanh ra hai chứng hiểm nghèo đến tánh mạng là Trường-ung và Mạch-lương, rất khó trị. Nếu biết quí đồng tiền, mua thuốc VÕ-VĂN-VÂN uống thì thấy hiệu nghiệm ngay. — Giá mỗi chai: 1$00.
Còn có trên 50 môn thuốc khác rất hay, đủ các thứ cao, đơn, hườn, tán, bào chế kỳ càng do;

Nhà thuốc **VÕ-VĂN-VÂN** Thủ-dầu-một

Các chi cuộc HUẾ TOURANE QUINHON SAIGON HANOI HAIPHONG

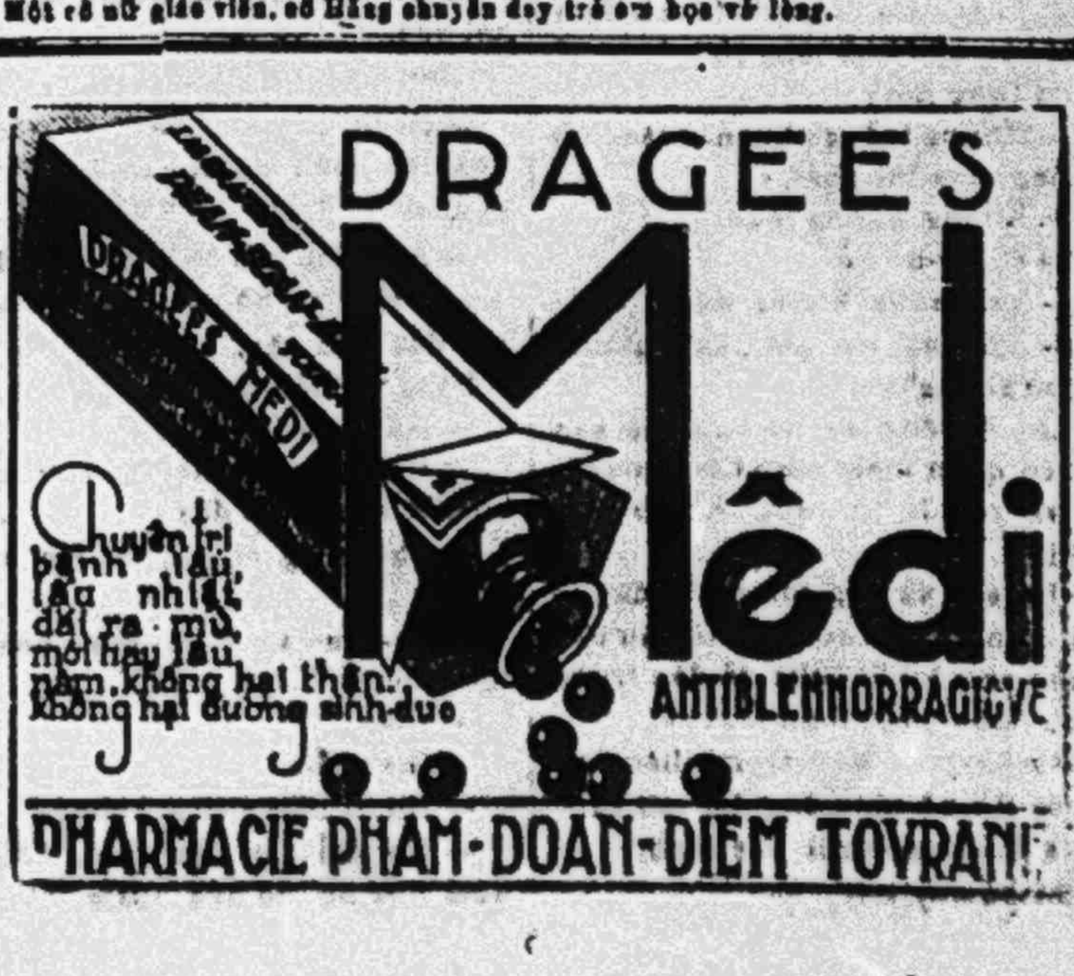

Sự đau khổ với tuổi thiếu niên

(Tiếp theo trang 1)

không? Ắt là không? Vậy ta đã ngắm thế và nghe thế, ta liệu có can được ta mối lòng cảm động? Và tuổi thiếu niên lại là tuổi rất nhiều tình cảm, dễ xúc động hơn, bất kỳ ở vào cảnh địa nào.

Đó là mới những cảnh trước mắt hay bên tai. Đến những trạng huống trong đáy tâm của người đời là vô cùng khe khắt, ngắt ngoéo, thì ta đã có cặp kính lịch duyệt đâu mà nhìn thấu qua được! Một cử chỉ dịu dàng mơn trớn đến trước ta, ta đã vội cho đấy là do một tấm lòng thành thật yêu chuộng ta. Nhưng vị tất đã đúng, vì biết đâu đó không phải là bởi lòng muốn gây tình để lợi dụng ta về sau? Cao đến lời nói ngọt ngào, êm ái rỉ rỉ bên tai ta, ta đã vội để lòng lên tiếng ưng theo. Chứ ta có chắc được là những lời ấy nói ra không cốt dụ dỗ ta hoặc để giắt ta đi vào con đường mà họ muốn dẫn ta đi?

Ta trẻ tuổi ngây thơ, lòng ta dễ tin, trí ta bỡ ngỡ, là vì ta chưa đau khổ. Ta chưa có dịp được sự đau khổ rèn cho một tính khí cương cường, một tâm tính vững chải, một trí thức lịch lãm.

Hỡi bạn trẻ! sự đau khổ là rất cần cho đời bạn!

Bạn không những không cần nhút nhát mà lánh xa nó; hơn nữa, nên có can đảm gần nó, để xem xét cho tường tận, bạn phải đau khổ, bạn sẽ nếm biết bao hương vị không ngờ trong sự đau khổ. Bạn muốn sống chỉ cho một mình bạn? Bạn trải qua một lần hết sức đau khổ, có thể bạn mới thật là sống, vì các giác-quan bạn, không thể đã ngủ lịm như chết ấy.

Bạn định sống vì một người thứ hai? Bạn lại càng nên đau khổ nhiều hơn. Bạn có dịp nhịn đói trong ba bữa, sau nầy bạn mới hiểu thấu cái khổ của kẻ khốn cùng không cơm nuôi miệng... Đã phải một lần run bây bẩy hàng giờ trước gió mùa đông, hai hàm răng đập chạm vào nhau cầm cập, bạn mới hiểu nỗi khổ sở lạnh lẽo của người không mảnh áo che mình... Hay bạn đã qua một hồi đói không ai cho cơm, đau không ai lo thuốc, trơ trọi một mình khi lỡ đường lạc lối, bạn mới hiểu cảnh ngộ «chết được» của kẻ mồ côi bơ vơ không nơi nương dựa.

Bạn có hiểu thấu cảnh tình họ, bạn mới động lòng trắc ẩn thương đến họ. Bạn có thật lòng thương họ, bạn mới tha thiết mong đều hay đều lành cho họ. Bạn mong mỏi và cố làm được thế. Ấy là bổn phận của bạn đó. Cho nên có nhiều bổn phận mà bạn dã lỡ quên. sự đau khổ dù nhẹ nhàng — hay dầu nặng nề đi nữa — nhắc lại cho bạn nhớ. Đó là một điều đáng cho bạn lấy làm tự hào rằng mình đã đau khổ. Tuổi trẻ chưa đau khổ lần nào, sẽ vẫn mãi mãi là tuổi trẻ khờ khạo.

Các bậc vĩ nhân dầu ở Đông hay ở Tây, cái đời họ, đều đã nếm qua lắm đau khổ, trải qua lắm nỗi đoạn trường, gặp vào lắm nghịch cảnh trong lúc thiếu thời. Chính các thứ ấy đã góp vào một phần lớn trong sự rèn luyện nên một «bản ngã» phi thường của các bậc ấy mà làm công nghiệp vĩ đại lừng lẫy ngàn thu.

Biết bao bạn tuổi trẻ, bởi không đến chơn, nỗi hôi không ra khỏi vóc, mãi một trong cái cảnh ăn sung mặc sướng, lên gác xuống xe, mà tự chôn lấy mình vào vực trụy lạc!

VĨNH-QUẢNG

ĐÂM VỢ, ĐÂM CON, RỒI XÂY ĐÂM MÌNH, CHỈ VÌ MA MEN ÁM ẢNH!

Theo «VIỆT-BÁO», hôm 15 Juin, Dư-văn-Lễ làm đồ mã tại xã Kim-chàng, tỉnh Bắc-giang (Bắc-kỳ), vì dốc rượu nhiều quá, ma men hành không còn biết khôn dại gì nữa, nổi kiếm cớ rầy rà vợ, rồi xách dao đuổi theo đâm vợ 3 lát; đoạn, vào buồng thấy đứa con gái đang ngủ, cũng đâm một dao vào mông. Xong, y ngồi ung dung hút thuốc, mặc dầu vợ con quằn quại khóc vướng trên vũng máu. Người ta hay, tới trói hung thủ lại, thì y cầm dao tự đâm vào bụng lòi ruột.

Cả 3 được chở vào bệnh viện Nhà nam, bệnh tình nặng lắm.

Gớm cho ma men! Những kẻ ghiền rượu, hãy xem đó!

Những số quốc-trái trúng mà chưa ai lãnh

Những số quốc trái đã xổ từ lần thứ 55 (1er Décembre 1935) đến lần thứ 58 (1er Septembre 1936) mà chưa ai lãnh!

Lần xổ thứ 55 1er-12-35)

Số trúng 500$:

58 502 — 94 939

Những số sau nầy trúng 100$:

64	33 390	53 714	72 218	98 130
68	33 430	53 824	72 359	98 169
1 711	33 442	54 674	72 440	99 075
2 053	33 829	55 042	75 191	100 775
2 496	34 154	55 836	75 911	101 836
2 916	34 169	56 877	76 328	102 248
3 738	35 809	57 887	76 367	102 551
5 371	37 041	58 003	76 395	102 897
9 646	38 065	58 147	76 492	103 022
11 677	39 570	58 416	77 824	103 766
14 778	40 384	58 611	79 001	105 618
16 108	41 374	58 615	79 600	106 186
18 623	42 662	58 710	81 589	106 747
20 469	43 268	59 010	81 690	107 924
20 716	43 [illegible]	59 469	83 332	109 171
21 685	44 730	59 501	84 337	109 357
21 736	45 523	61 068	85 193	109 382
23 958	48 248	61 144	85 535	110 144
25 408	48 888	66 819	85 732	110 725
26 393	49 156	67 417	85 805	112 692
26 803	49 399	67 611	86 255	113 839
28 316	50 3[illegible]3	68 481	86 793	114 531
28 606	50 341	68 588	87 225	117 696
29 746	51 867	68 608	93 270	120 231
30 414	51 872	68 689	93 817	120 409
31 422	51 972	69 131	94 061	122 049
32 087	52 730	69 717	95 599	
32 [illegible]	52 999	70 048	96 791	
33 [illegible]	53 479	71 682	97 610	

(Còn nữa)

VIỆC TRONG NƯỚC

THỪA-THIÊN

Vụ trộm cánh cửa ở huyện Phong-điền

Vụ nầy đăng V. Đ. số 1072. Nay lược trích lời của lính lệ huyện ấy là Cửu-Cân nói như dưới:

«Tuần Phủ và Yên cho quan Huyện giỏ nhe, cố nên ngày 1er 6 37, anh em chúng tôi có lấy mỗi người một cánh cửa, gởi cả ở nhà tôi. Đến ngày 10-6-37, chúng tôi nghe giấy sức về có người đến được, thời chúng tôi đã đem những cửa ấy trả lại đủ hết cho họ...

«Và lại sự nầy chúng tôi làm một cách công nhiên, mấy thầy trong nha lệ đều biết, chớ không phải là ăn trộm, và không khai thầy Đội Lệ biểu lính lấy v. v.

Theo lời Cửu Cân trên đây thì ngày 10-6 mới trả cánh cửa, mà ông Nguyễn-tri-Chỉ kiện ngày 9 6, tức đã kiện mà sau mới trả.

NGHỆ-AN

Có phải vì bệnh mà ăn lá trái ngón để tự tử chăng?

Năm Ven, quán làng Đức-hậu, huyện Yên-thành, độ ngoài 20 tuổi, chưa có vợ con, nhà nghèo, cha mẹ mất sớm, được 5 anh em: người thứ hai đi lính, 4 người ở nhà, cày thuê cuốc mướn, đắp đổi qua ngày...

Hôm Đoan ngọ (5 5 ta) vừa rồi, anh em ở đâu cũng về nhà cùng nhau dọn cúng. Trong lúc trò chuyện, Năm-Ven nói với anh em rằng: «Tôi có bệnh đau lưng, nó phát ra lúc nào, thật là khổ sở, không có thuốc uống, thà chết quách cho xong». Ai nấy chẳng lấy làm đều vẫn cho là câu nói thường.

Sáng hôm mồng 7 ta, Năm-Ven nói với các anh để lên làng Phúc-thọ (cách làng Đức-hậu 1km) làm công; chẳng biết thế nào, mà Năm-Ven không lên Phúc-thọ lại đi lên đồng Lỏ ngồi địa phận làng Đồng-giai, tổng Quỳ-trạch, về được hái lá ngón vàng, ăn một nạm, lại lấy một nạm nữa bỏ vào túi, rồi xuống khe uống nước. Chừng 9 giờ sớm, có người quen gặp Ven đang đứng bên mé đường cái, xem bộ đã say lử. Hỏi thì Ven nói thật rằng: «đã ăn lá ngón vàng, lại còn một nạm trong túi». Người ấy giở túi xem, quả thật, bèn vội vàng chạy về làng Đồng-giai xin đậu tâm và cầu thứ thuốc cứu cấp đem lên, thì Năm-Ven đã nằm ngay đơ không thở nữa! Trở về gọi anh em lên để làm giấy trình quan mà nhận táng.

L. Y.

Dân quê với sở đồn điền

Sáng hôm 7 Juin vừa rồi, có 2 ông Tây tới địa phận làng Vĩnh-lại, tổng Cự-lâm, huyện Nghĩa-đàn: một ông làm chủ đồn điền Phúc-lễ (Trạm-lụi), một ông làm chủ đồn điền Yên sinh (Ồ ồ), cả hai ông có lẽ vào rừng đi bắn. Liền đó, có tên Phúc và tên Em ở xã Tri-lễ lên đẩy hai cặt, hai ông tóm cả hai đứa trói lại rồi dắt đi, ra đến đồng cày, dân cày trông thấy hai người bị trói, sợ hãi, đều bỏ trâu cày giữa ruộng chạy trốn...

Hai ông bảo tên Phúc và tên Em dắt trâu đi cùng 2 ông tới đồn điền, rồi lại đem 2 tên kia trình với quan Huyện, quan Huyện hỏi khẩu cung rồi cho hai tên về, còn trâu thì giao cho 2 ông.

Sáng hôm sau, chủ trâu là Đỗ-Chiểu cùng lý trưởng làng Vĩnh-lại lên kêu quan Huyện và quan Đồn để xin trâu lại, quan Đồn có viết giấy cho Đỗ Chiểu cầm xuống, mà ông tây không cho đem trâu về, nói đàn cày và trâu sang đất đồn điền thì ông bắt!

Đang giữa mùa cày vỡ mà Đỗ-Chiểu (chủ trâu) phải ra về tay không, không có trâu cày, tội nghiệp!

Dân

HÀ-TỊNH

Nợ lôi thôi

Thái-thị-Hiên, có con thứ là Bùi-Hàn hiện đày ở Ban-mê-thuột, quán làng Phù-việt, tổng Trung, phủ Thạch-hà, bị người đồng làng là thị Ba (vợ Võ-tá-Can), kiện tại phủ Thạch hà rằng hai mẹ con thị Hiên đã làm khế thế ruộng cho thị Ba về hai món nợ không giả.

Khi quan Phủ đòi chứng cớ, thị Ba đem trình hai lá khế cũng làm vào ngày 25 tháng ba năm Bảo đại thứ ba, có chữ ký Bùi-Hàn và điểm chỉ của thị Hiên, song không chứng thực của lý trưởng. Theo như hai lá khế ấy thì thị Hiên nợ thị Ba 240$ (mỗi khế viết 120$) hạn 3 năm không giả thì phải vào 4 sào ruộng ở xã Đinh-công và 5 sào ở xứ Kỳ-cọc.

Bên thị Hiên kêu nài rằng việc không có, thì quan phủ liền lập hội đồng xét xử, thấy việc như vầy:

1) Theo khế thì đã quá hạn ba năm từ lâu, mà đến nay mới kiện.

2) Lấy tự tích của Bùi-Hàn ở Ban-mê-thuột đem về so sánh thì thấy dạng chữ

(Xem qua trang 4 cột 4)

NGƯỜI CẢNH SÁT BỊ 1 THÁNG TÙ VÌ HÀNH HUNG VỚI NGƯỜI BÁN HÀNG

Nguyễn-đình-Thái, lính cảnh sát ở tỉnh Hà-nam (Bắc-kỳ), ngày 7 4 ta, y cùng nhiều đồng nghiệp được lệnh đến chợ Bảo thôn phát vé chợ. Trong chợ có thị Diệp xin nài sao đó, bác ta nổi khùng, đá thị kia mấy cái lăn nhào, rách cửa mình, máu chảy nhiều. Lập tức Thái bị tống lao.

Tuần rồi đem ra tòa nhì cấp xử: Thái bị 1 tháng tù, 2$50 tiền khám nghiệm cho y sĩ, lại bồi thường cho thị Diệp 10$ và 3$ án phí.

Một cái gương cho mấy người cảnh sát lên mặt!

THƠ TÍN

Cùng Ô. chủ Việt-Quảng Thư-Quán, Tourane.

Được mandat 4$86 ông trả tiền báo Đại-lý rồi.

Ô. Hàn-Lương, ga Chợ sỵ, Vinh

Được mandat 10$00 ông trả tiền báo đến 30 11-37.

Ô. Hoàng đình Kinh. Librairie Kim-Anh, Nhatrang

Được mandat 5$01 ông trả tiền báo Đại-lý rồi.

Ô. Mai-Linh, Haiphong

Được mandat 3$78 ông trả tiền báo Đại-lý rồi.

Ô. Dân, ở huyện Phù mỹ, Bình-định

Bài «Vì sao không quyết đoán?», không đăng được, vì ký tên trống «dân Phù mỹ», không ai chịu trách nhiệm làm chứng cho những điều đã nói trong bài.

T D

Báo «Sông hương» tục bản

Báo «Sông hương» nay về ông Nguyễn-cửu-Thạnh chủ trương, đã tục bản ngày 19 Juin.

Tòa soạn ở số 68, rue Jules Ferry — Huế. Giá bán mỗi số 2 xu. Số đầu tục bản nầy có nhiều bài vui.

Bản báo có lời giới thiệu cùng độc giả.

T. D.

DỊP MAY HIẾM CÓ

CHÈ TÀU MỚI ĐÃ TỚI VIỆT-NAM

CHÈ NHẤT PHẨM TAM-TINH NGŨ-PHƯỚC

CÁC THỨ CHÈ NẦY NHỎ CÁNH XANH NƯỚC VÀ HỢP VỆ SANH

Năm nay lại ngon hơn năm ngoái, xin các Ngài mua mau kẻo hết.

KIM-THAI xuất phẩm

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÒN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP-QUỐC LỊCH-SỬ TIỂU-THUYẾT

Tác-giả: Alexandre Dumas — Số 189 — *Dịch-giả:* Nam-Sơn

Bá tước lại xây qua nói với Đăng-lát, vừa nói vừa cười:

— Ông thích tranh ảnh, tôi xin giới thiệu ông (miệng nói tay chỉ) đây hai bức tranh Hô-bờ-ma, đây một bức Bôn-Bốt-te, đây một bức Mi-ơ-ri, đây hai bức Gi-ra-Đô, đây một bức Ra-pha-en, đây một bức Van-Đít, đây một chiếc Duyệt-ba-rân, đây hai bức Muya-ra-lô.

Đờ-bờ ray nói:

— À, bức Hô-bờ-ma tôi nhận biết..

— Thật!

— Thật lắm, người đã có đem đến bán cho nhà tàng cổ.

Bá tước hỏi:

— Nhưng tưởng như nhà tàng cổ không mua thì phải.

— Không, không mua

Sa-tô Rờ-nô hỏi:

— Tại sao lại không mua.

— Anh thật thà quá; chỉ tại nhà nước không tiền.

Khi ấy ông Ba-tít-tanh vào báo tin có quan tham mưu Ca-vân-cân-ti và con là tử tước Ấn-đờ-rê-a đến.

Ông cha và ông con mà chúng ta đã có nhịp biết rồi ấy đều ăn bận đúng như lời bá tước đã dặn trước kia, và áo quần toàn mới cả.

Đờ-bờ-ray, Mát-xi-mi-liêng và Sa-tô Rờ-nô nhìn ông Ca-van-cân-ti và Ấn-đờ-rê-a rồi phê bình.

Đờ-bờ-ray nói:

— Ca van-cân-ti!

Mát-xi-mi-liêng nói:

— Tên khá kêu!

Sa-tô Rờ-nô nói luôn:

— Phải, người Ý họ đặt tên nghe rôm rác lắm, nhưng họ ăn bận lại xài quá.

Đờ-bờ-ray bàn chữa:

— Sa-tô Rờ-nô, bạn khó tính quá! áo quần mới mẻ như thế còn gì nữa.

— Ấy chính chỗ đó là chỗ tôi chê. Ấn-đờ-rê-a có bộ như mới ăn bận lần đầu tiên vậy.

Đăng-lát hỏi bá tước:

— Mấy ông ấy là ai?

— Ông đã nghe nói rồi chớ, cha con Ca-van-cân-ti đấy!

— Thì cũng chỉ nghe tên vậy thôi.

— Ca-vân-cân-ti là một hoàng tộc ở nước Ý.

— Giàu?

— Giàu lắm!

— Họ có làm việc gì không?

— Họ chỉ xài tiền thôi. Chiều hôm qua họ có đến thăm tôi, họ nói thì họ có mở một chỉ khoản tại nhà ông. Để rồi tôi sẽ giới thiệu ông với họ.

— Tưởng như họ nói tiếng Pháp trôi chảy lắm.

— Người con ăn học trong một trường trung học ở Mạt-xây, hay ở đâu cũng gần gần Mạt-xây, thì phải. Nó thích..

Bà Đăng-lát hỏi:

— Thích gì?

— Thích lấy vợ ở Ba-ri đây.

Đăng-lát nhún vai và nói:

— Ấy là một ý tưởng hay!

Bà Đăng-lát nhìn chồng bà với cặp mắt giận dữ lắm; nhưng lần nầy bà cũng nhịn được.

Bá tước hỏi bà:

— Nam tước hôm nay như có hơi buồn? Hoặc giả người ta sắp cử ông làm Tổng trưởng một bộ nào chăng?

— Không. Tưởng như ông bị lỗ vì trái phiếu Ếch-ba-nhô, mà không biết oán ai.

Ba-tít-tanh lại vào báo tin vợ chồng Vinh-pho đến.

Vợ chồng Vinh-pho vào. Vinh-pho có bộ cảm động lắm; bá tước bắt tay ông ta, nghe nó run.

Sau vài ba câu chuyện qua lại với vợ chồng Vinh-pho, bá tước thấy Bẹt-tuy-xi-ô lén bước vào phòng một bên phòng khách, ngài đi lại gần nh ta mà hỏi:

— Anh muốn nói gì phải không?

— Bá tước quên cho chúng tôi biết có bao nhiêu khách.

— À, quên.

— Bẩm phải làm bao nhiêu «cu-ve».

— Thì ảnh đếm lấy.

— Đông đủ cả rồi thưa bá tước?

— Phải.

Bẹt tuy-xi-ô cúi mình nhìn qua giữa hai cánh cửa mở hé.

Bá tước đăm đăm nhìn anh ta. Anh ta vùng nói:

— Trời ơi!

— Cái gì vậy?

— Người đàn bà kia!... Người đàn bà kia!...

— Người đàn bà nào?

— Người đàn bà bận đồ trắng và đeo ngọc nhiều lắm kia!

— Bà Đăng-lát phải không?

— Tôi không biết tên gì. Nhưng chính là người đàn bà ấy, chính là người đàn bà ấy đó!

— Người đàn bà nào?

— Người đàn bà có thai mà lúc trước tôi thấy thơ thẩn trong vườn nầy như chờ ai.

Bẹt-tuy-xi-ô đứng miệng há, mặt xanh như tàu lá, tóc dựng đứng lên.

— Chờ ai?

Bẹt-tuy-xi-ô đưa tay chỉ Vinh-pho và nói:

— Bẩm bá tước thấy rồi chớ?

— Thấy cái gì? thấy ai?

— Ông!

— Ông nào chớ? Ông thẩm phán Vinh-pho? Sao lại không thấy!

— Tôi giết hụt ông sao?

— Bẹt-tuy-xi-ô, anh điên hay sao?

— Ông không chết?

— Thì ông sống sờ sờ đó, chớ còn nói gì nữa. Anh nầy rõ nằm mộng! Thôi anh định tâm lại mà đếm nầy: Ông bà Vinh-pho, hai; ông bà Đăng-lát, bốn; ông Sa-tô Rờ-nô, Đờ-bờ-ray, ông Mát-xi-mi-liêng, bảy; ông Ca-van-cân-ti, tám.

Bẹt-tuy-xi-ô lặp lại:

— Tám.

Rồi toan lui.

— Khoan đã, cái gì mà nôn nả vậy; ti nữa anh bỏ sót một ông khách của tôi... nhìn về phía tả.. ông Ấn-đờ-rê-a Ca-van-cân-ti kia.

Bẹt-tuy-xi-ô toan la lớn lên, nhưng bá tước lấy cặp mắt mà ác liền. Tuy nhiên, anh ta cũng nói thầm trong miệng:

— Bê-nê-đết-tô!

Bá tước nói giọng rất nghiêm

— Đó, đồng hồ đã đổ sáu giờ rưởi, anh nghe chớ? ấy là giờ ta định mời khách lại bàn ăn; anh đã biết rằng ta không ưa chờ đợi...

Nói đoạn bá tước trở vào phòng khách, còn Bẹt-tuy-xi-ô thì qua phòng ăn, vừa đi vừa vịn tay vào tường.

Năm phút sau, hai cửa phòng ăn mở rộng ra. Bá tước cặp tay bà Vinh-pho và nói:

— Ông Vinh-pho, ông hãy cặp tay bà nam tước Đăng-lát.

Vinh-pho làm theo lời bá tước; ai nấy bước qua phòng ăn.

(Còn nữa)

PHÓNG - SỰ

Tôi làm ét Ô-tô

của Thanh - Sơn

(Tiếp theo số 1080)

Một giấc mộng

Thưa các ngài, đọc đến đây, tuy thiên phóng sự này chưa được đầy đủ, các ngài cũng đã biết qua những cái quỉ quyệt, hôm hỉnh, liều lĩnh, ngang tàng bướng bỉnh... của phần nhiều bọn ét và sốp phơ.

Ngoài thiên phóng sự này, các ngài còn thấy chán vạn những việc mà tôi chưa kể ra đây.

Đã có những thằng ét đánh hành khách lỗ đầu.

Đã có những bác tài thông đồng với kẻ.. đổ chở khách cho nhiều.

Đã có những thằng ét đánh chủ.

Đã có những bác tài thấy người đi đằng trước mà không chịu bóp còi hay hãm xe lại.

Đã có những thằng ét ăn cắp đồ của hành khách.

Đã có những bác tài vì cạnh tranh nhau, thù hằn nhau mà đâm cho xe đâm vào nhau.

Đã có những cái nạn ô-tô chết từ hàng chục người.

Đã có những cái nạn ô-tô mà pháp luật không hề biết tới...

Còn nhiều lắm.

Báo hàng ngày còn cho ta biết nhiều lắm.

Nhưng thôi. Như vậy cũng đã đủ rồi. Vì nó vẫn loanh quanh như thế cả. Cho nên tôi muốn xin phép các ngài cho tôi chấm dứt hết bài phóng sự này và cho tôi bỏ cái áo ca ky vàng, cái mũ sứt nắm, cái quần vải thâm đi thôi. Trước khi tôi không mang cái tên N... nữa, tôi chỉ muốn hỏi thăm các ông chủ các hãng ô-tô rằng: Bọn ét và tài đến như vậy là tại đâu mà ra? và các ông có thể làm thế nào cho những cái bướng bỉnh, quỉ quyệt, liều lĩnh, ngang tàng hôm hỉnh... của họ mất đi được không?

Ấy tôi chỉ muốn có thế thôi.

Sau đây, tôi xin kể lại một giấc mộng mà tôi đã nằm thấy cách đây mấy hôm cho các ông cùng biết.

« Một hôm tôi đi dạo phố (các ông nhớ cho là lúc tôi không làm ét nữa). Tôi thong thả ra bến ô-tô. một quang cảnh vui vẻ âm đầm hiện ra trước mắt tôi: mười chiếc ô-tô hàng sạch sẽ, rộng rãi, còn mới tinh nằm xếp hàng hẳn hoi. Các bác tài thì đứng nói chuyện với nhau một cách rất thân mật. Hình như họ bàn định với nhau, làm đơn xin Chánh phủ thẳng tay trị những anh tài-xế không đủ tư cách thì phải. Bên cạnh một bọn ét ăn mặc sạch sẽ, mặt mũi vui vẻ đứng đón khách. Chúng không cãi cọ nhau một lời nào. Chúng nhường nhau từng người khách. Một ông cụ chống gậy đi tới, hai đứa chạy lại đỡ cái va-li, một đứa dắt cụ lên xe rồi chỉ một chỗ sạch sẽ, mời cụ ngồi. Một mụ nhà quê bán thịt cũng đi tới. Họ cũng ân cần mời lên xe sau khi đã lấy tiền và đưa vé cho mụ.

Một chốc thấy một chiếc xe lay chạy tới. Trên xe một người đàn ông bước xuống. Thì ra đó là ông chủ một hãng ô tô, ông lại bắt tay một bác tài rồi dịu dàng hỏi: xe ta đã đủ khách chưa?

Bác tài trả lời còn thiếu vài chỗ.

Ông chủ nghe thế ra bộ không bằng lòng:

— Tôi đã dặn bác hễ thiếu vài ba người cũng cứ cho chạy. Bác cho xe đi trưa thế thì rồi khách lỡ cả thì giờ đấy.

Nói rồi, ông chủ lại bắt tay bác tài, bước lên xe lay mà về.

Đi qua một thằng ét, ông ta ngảnh cổ lại:

— Sao lại đứng ngoài nắng thế con? Rồi mà đau rồi sao? Con làm ăn thế ông không bằng lòng...

Tôi thấy thế, bất giác nói một mình. Chà! có lẽ nước Đại-cồ-việt của mình ngày nay đã khá lắm rồi đây. Ông chủ đã biết ân cần chăm sóc đến người làm như thế thì làm gì còn có những việc cáp lương cùng chưởi bới người làm nữa? Bọn tài và ét đã tử tế thế, thì làm gì còn có những việc không hay xảy ra giọc đường nữa? làm gì còn có những nạn ô tô xảy ra nữa?... » Tôi thấy trong người khoan khoái một cách lạ. Tôi bèn bước mạnh thêm lên, đương còn mơ màng thì nghe bên tai như có tiếng than: vì nhiều đứa bé buộc lại ẻ, nghĩ ô tô e khó sống chăng? Dựt mình tỉnh mộng!

Tôi xin đem giấc mộng ấy kết luận thiên Phóng sự này.

HẾT

Tin Thế-giới

(Tiếp theo trang 1)

THANH NIÊN KỲ ĐỒNG VĂN KHÍ KHÁI LẮM

Thiên-tân, 17 6 — Một số đông thanh niên Trung hoa ở Kỳ đông hưởng ứng với quân nghĩa dõng ở Sát bắc, đương tổ chức một đội quân để đánh đổ Ân nhữ Canh là một tên phản quốc, chống lại quân Nhựt mà thần phục Kỳ đông.

Họ mới cổ động trong hai ngày mà đã có đến 3 000 người gia nhập vào đội quân ấy.

CUỘC NỘI CHIẾN TÂY BAN NHA

Cuộc nội loạn Tây ban nha vẫn chưa kết liễu và tin tức vẫn còn trái ngược nhau, chưa biết bằng vào đâu mà đoán định hơn thua được.

Saint-Jean-de-Luz 17 6 — Loạn quân nói rằng từ nay quân Chánh phủ không có thể gì ra, ngoài Bilbao mà khỏi bị loạn quân bắn.

Quân Chánh phủ đã tấn công trong miền Huesca.

STALINE BẮN CHẾT MỘT SĨ QUAN VÀO ÁM SÁT ÔNG

Varsovie, 17 6 — Theo những tin đăng do báo Rzeskoye Slowo ở đây đăng lại thì Staline mới thoát khỏi một vụ mưu sát nữa.

Trong đêm thứ ba, Staline hình như có hội đàm với một sĩ quan trong Hồng quân. Hai người đang nói chuyện, thình lình Staline rút súng săn bắn chết sĩ quan đó. Xét lại người ta thấy trong tay va nắm cứng một thanh đoản kiếm mà người ta đinh rằng va tính dùng động ám sát Staline.

Ở THỔ NHĨ KỲ CŨNG CÓ NỘI LOẠN

Londres, 17 6 — Báo Daily Herald, cơ quan của đảng xã hội Anh, mới đăng tin sau đây, dưới cái tựa: «Chiến tranh bí mật nhứt thế giới».

Trong nước Thổ nhĩ kỳ trong 3 tháng vừa qua những thổ dân Kurdes hết sức tìm cách vì mến thuế của chánh phủ Kemal Ataturk mới bày ra nặng nề đặc biệt, nên đã dậy giặc, dùng võ lực kháng cự với chánh phủ.

Nhà đương cuộc Thổ nhĩ kỳ đã phái 25 ngàn trưởng sĩ đi dẹp loạn. Số người thiệt mạng trong các cuộc giao phong tới bây giờ tổng cộng có trên 5 ngàn.

Tuy vậy, chánh phủ kiểm duyệt tin tức gắt gao và tới bây giờ dẹp tan cuộc phiến loạn rồi mới công bố vụ đó.

Theo bản thông cáo chánh thức mới ấn hành thì các tù trưởng cầm đầu cho quân giặc đã bị bắt một mớ, còn một mớ hiện đang trốn tránh trong những nơi hiểm yếu, bí mật lùng bắt chưa được.

Trong các cuộc giao phong quân Chính phủ đã nhờ không quân trợ chiến một cách đặc biệt.

THUỐC LẬU Á-CHÂU
CÔNG HIỆU LẠ LÙNG!!

Thuốc này của vị Tân-y-Học mới phát minh ra rất là hiệu nghiệm, uống vào đến đâu thì bệnh lui đến đấy, người nhẹ uống độ 3 ve, người nặng uống độ 5 ve là tiện học lành mạnh. Chất thuốc rất lành, không hại sinh dục. Đàn bà có thai cũng dùng được. 1 — Thuốc trị chứng lậu mới phát, tiểu tiện tức buốt, rất đau và ra mủ.

2 — Thuốc trị chứng lậu lâu ngày chưa được tiệt nọc, đi tiểu như thường, lúc trắng, lúc vàng, hoặc đừng đục như nước vo gạo, lẫn vẫn như màng dẹo, như rai gà v. v. giá một ve 1$00, nửa tá giá 5$00.

Bán tại:

Á-CHÂU DƯỢC-PHÒNG

Số 127 phố Hàng-Bông

(Cửa-quyền) HANOI

VIỆC TRONG NƯỚC

(Tiếp theo trang 2)

không đúng. Lấy tay thị Hiền so đầu điểm chỉ trong hai tờ khế cũng sai.

3) Khế không có lý bộ nhận thiệt.

4) Theo hai tờ khế này thì hai đám ruộng, một đám là ruộng hương hỏa. một đám là ruộng dưỡng lão đã giao cho các người con. Thế mà lại không có tự tích của các con và không có hương lý nhận thiệt.

5) Tất cả các người mà quan Phủ đòi đến làm chứng, đều nhận rằng không biết việc Thái-thị-Hiền bán thế ruộng cho thị Ba.

Sau phủ xét việc rõ ràng như thế, thì thị Ba lại mang đơn đi kêu kiện tại Tỉnh, rồi Thái-thị-Hiền bị đòi về Tỉnh buộc phải trả nợ 240$ theo hai tờ khế, hoặc phải nhượng ruộng cho thị Ba! Lại đòi lý trưởng đương thứ làng Phú-việt ép triện nhận thiệt vào hai tờ khế ấy, (khế làm tá 7 năm nay mới chứng nhận).

Thế rồi hôm 8 Juin này, Thái-thị-Hiền tiếp nhận được giấy phủ sức phải trả hai món nợ kể trên, hoặc phải nhượng ruộng cho thị Ba.

Ức tình, Thái-thị-Hiền đã đệ đơn kêu vào Bộ và Tòa Khâm.

Dân nguyện

QUẢNG - NAM

Nhân viên sở Đạc-điền đánh điền chủ trọng thương!

Hôm 17-6-37, vào lúc 4 giờ chiều, tại làng Tam-xuân, tổng Chiên-đàn, phủ Tam-kỳ, xảy ra một vụ nhân viên sở Đạc-điền đánh điền chủ.

Nguyên hôm 15 6-37, phái viên đạc điền về tại làng đó bảo cắm thẻ; ông Trương-quý-Mân nhân tịnh đem thẻ cắm, chẳng may có một cây thẻ ở dàn mối đường, gặp chỗ trên bỏ qua lại cả nhầm, nên bị lay trốc.

Ngày ấy (17-6) thầy Hương bộ làng Thạnh-mỹ (gần Tam-Xuân, dẫn lên 5 nhân viên sở Đạc-điền, đến nơi cho kêu Mân. Lúc đó Mân đi vắng, ông thân Mân (ông này 70 tuổi) ra thì một người trong bọn đó đạp trước ông già kia, và nói: cắm thẻ như thế kia thì đạc sao được? » Kế đó. Mân về nghe tin, chạy ra định xin cắm thẻ lại, thì 5 thầy đó xông vào nhè nọc đánh Mân lỗ đầu máu chảy lểu, rất ghê sợ!

Chuyện lạm quyền và đánh người vô lý như thế, quan trên nên trừ cho.

Th. T.

BÌNH - ĐỊNH

Lời kêu của coolie

Năm 1936, quan Sứ và quan Tổng-cục, đi kinh lý ở Phù-cát, tại sở muối Đềgi, có hiểu về khoản hương chức năm không [illegible] coolie làm việc khó nhọc.., thì hương lý bớt được vài tháng, rồi lại làm y như lệ cũ.

Kỳ tháng tư năm ngoái, coolie có tính số muối và tiền công, vào sở sùng quan Thương-chánh, ngài bảo anh em làm đơn kêu tại Tòa, Tỉnh và Huyện. Song quan trên bỏ qua, thành thử năm nay cái lệ «không làm mà ăn» lại diễn ra nữa!

Theo lệ Thương-chánh năm 1936, thì đội 2 rổ rưỡi, vào một tạ, mà năm nay tại 2 rổ vào một tạ, sự làm ăn càng ngày càng khó. Tiền mướn của thuyền bộ đem muối từ nại muối ra ghe 100 tạ giá là 2$50.

Về phần coolie cuốc và đổ muối hết 0$50, còn coolie đội từ nại ra ghe còn 1$70, (tức tiền là 11 quan 9).

11 quan 9 tiền là 100 tạ, tức 200 rổ mà hai người đàn bà thị Thanh, thị Huấn chỉ bổ cho coolie một rổ đồng 10 tiền, thì một tạ ăn của chúng tôi 2 đồng, 10 tạ 2 tiền, 100 tạ 2 quan, 1000 tạ 20 quan, 10.000 tạ 200 quan... Hỏi hai bà thì hai bà trả lời rằng làng bảo bổ số tiền ấy.

Coolie cuốc và đổ chỉ có 0$50 — 100 tạ mà làng đòi ăn hết 0$25, lại còn chia lên 15 phần tiền là khác nữa; còn tiền muối đồng đem về kho, coolie làm trên nắng dưới nóng, bị rầy la đánh đập, khổ sở biết chừng nào, mà làng cứ bắt buộc là ghe nhỏ hay lớn cứ một chiếc ghe phải nạp cho làng 0$07.

Sở Đềgi này một ngày muối đem vào ra, phòng có vạn tạ, thì lý hương và thị Thinh, thị Huấn cướp đoạt công của coolie nhiều quá. Vậy mong quan trên xét và trừ mối tệ ấy cho.

coolie

PHAN - RÍ

Nạn thiếu lớp học

Ở hạt Hòa-đa, nhờ quan phủ Lương-trọng-Hối, có rủ các làng: Hà-thủy, Phú-điền, Mỹ-hiệp, Tranh-lương, Hội-tâm và Hội-long, lập được cái trường lớp sơ đẳng (cours élémentaire) cho con em học. Kỳ thi sơ học yếu lược hồi 2 Juin 1937 vừa rồi, trường ấy ứng thí 30 trò mà đậu được 22 trò. Việc hiếm hạnh lần thứ nhất ở hạt Đadong.

Trong số 22 trò đậu sơ học yếu lược đó, phần đại đa số con nhà bần cùng, dầu muốn học thêm, không đi học trường xa được.

Ước gì trường ấy thêm lớp học nữa thì tiện cho các em biết bao!

Vọng chí

BÌNH - THUẬN

Lại thêm bệnh thời khí!

Từ tháng 6 ta năm ngoái lại đây, bị nạn đại hạn. tính có 8, 9 tháng mới có hai đám mưa nho nhỏ, thành thử từ thành thị chí thôn quê, những nhà [illegible] bịnh sốt rét, riêng có làng Phú-hưng, làng Tuy-hòa, (Hàm-thuận) có đau bịnh thời khí (choléra), mới phát từ hồi 15 4 ta tới nay Làng Tuy-hòa chết mấy người mà làng không báo quan, làng Phú-long chết hết 8 người, còn lớp nằm nhà thương Phan-thiết.

Ngày 29 4 ta (7 6-37), hương lý Phú-long thân đem tới Phủ trình quan Phủ chuyển trình lên nhà thương Phan-thiết. Quan Docteur tiếp đặng tin, liền đó ô-tô tới khám xét, ngài về, sai 2 thầy khán hộ lên tại làng: 1 thầy chích thuốc cho dân, 1 thầy chích cho học sinh trường Phú-long.

Hiện bịnh ấy còn phát thêm rất nhiều. Người ta nói ở miền ấy có cái mương và cầu chữa đỏ dơ bẩn mà không chảy đi, gia dĩ mùa này huyện trái cây như xoài, chuối, muối làng tụ tập không hợp vệ sanh nên sinh bệnh dịch ấy.

T. N.

Bệnh Quỷ Thuốc Tiên

Xin các bạn mắc bệnh Lậu, hay Tim La mà các bạn đã uống đủ các thứ thuốc trong Nam ngoài Bắc mà bệnh vẫn không khỏi và rất hết nọc thì xin uống ngay thuốc HOÀNG-VĂN-ẤP, 47, Ninh XÁ BẮC-NINH (Tonkin) thì bệnh nặng, hay nhập cốt nặng thế nào cũng phải mau khỏi và rất hết nọc độc, người không mệt, không hại sinh dục. Thuốc Lậu 1$60, Tim-La 2$00, khi mua gửi ít tiền trước, còn lĩnh hóa giao ngân. Chủ bản hiệu không bắt chước như mọi người nói như thần, như thánh, vẽ hình vẽ ảnh người có bệnh tin uống tiền mất bệnh còn, chứ thuốc của bản hiệu hễ dùng thì thế nào cũng mau khỏi và rất hết mọi nọc độc, hễ có bệnh xin cứ tin dùng qua khắc rõ thuốc bản hiệu [illegible].

Có bán LÊ NAM HƯNG Phan-thiết.- QUẢNG-LỢI Chợ-Gồm Phù-Mỹ

Rượu - Chổi Hoa - Kỳ

Sinh-đẻ, Tê-thấp, Tạp-vỏ, Sai-gân tím-thịt, Chảy-máu đứt-tay, Cảm-hàn cảm-thử, Sổ-mũi hắt-hơi, Đau-xương đau-mình, sáng dậy đau lưng theo điều kiến hiệu.

Muốn mua hỏi ở các nhà Đại-lý bán thuốc PHÒNG-TÍCH «CON-CHIM».

NHÂN-TẠO-HUYẾT
BỔ-HUYẾT — SÁT-TRÙNG

Bổ-dưỡng thân-thể — Lọc sạch máu bẩn Làm cho khí-huyết sung-túc — Công dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sài, lở, ghẻ — Già suy yếu rồi ít ăn xanh xao — Đàn bà có mang dùng an-thai — Ở cữ dùng chóng đỏ da. mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CỐ-TINH BỔ-THẬN
THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ Di-tinh, mộng tinh; hoạt-tinh — Khi sơ phát: đau lưng, mỏi gối, mắt hoa, tai ù, dẫn vàng, cổ họng ráo, môi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay theo thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm-bao mộng mị vẩn vơ.... Bệnh nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc này là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$50 — Nửa tá 8$00

Hai thứ thuốc này nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bức thơ minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

« .... Thuốc này lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouges du sang) tươi tốt trong mạch, và sát trừ được vi trùng lậu, giang-mai ».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN:

« .... Thuốc này không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu rất quí như SÂM một ông v. v... trị chứng đau thận di-tinh ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N· 114 — Hàng-Bông — HANOI

Quí ngài hãy dùng URODONAL mà chữa bịnh đau gan

Nó rửa sạch lá gan, làm cho gan hết các chất nhơ bẩn và được bình phục, trở lại chuyển vận như thường rồi tự nhiên quí Ngài sẽ thấy trong mình khỏe mạnh. hết đau bụng, hết xốc ngang hông, v. v..

Phương pháp bào chế Urodonal là một phương pháp vô song định, và từ trước đã có 2 bản báo-cáo Viện Hàn-lâm Y-tế cùng 1 bản trình Viện Hàn-lâm Khoa-học nghiên cứu và thảo luận.

Xưởng bào chế Chatelain, đường Valenciennes, số 2, PARIS.

Thuốc của hiệu Chatelain là một hiệu đáng tin nhiệm.

Độc giả hãy cắt cái phiếu (BON) số 120 này mà gởi cho hiệu Chatelain, thì khỏi mất tiền, mà nhận được cuốn sách của lương y J. G. Guignot, nhan đề: « những điều nên biết để cho được khỏe mạnh »

Dĩa hát VICTOR

Phụng - Hào 1937

Miles Phùng-Hà, Tư-Sang, M.M. Năm-Châu, Tư-Út ca nhiều bản mới đặc sắc. Dĩa hát bộ Saigon TÂN-THÀNH BAN danh tiếng nhất ở Nam-kỳ. Hường-đạo, hát Cao-Miên, đờn ngũ âm.

Đại lý dĩa VICTOR, máy hát DOUGLUS và máy VICTROLA

RCA

LÊ-VĂN-TÀI

82 -:- rue G. Guynemer -:- 82

SAIGON

Trong mùa viêm nhiệt, muốn tránh khỏi các chứng bịnh vặt, nên có sẵn trong mình một ve dầu Đại-Quang

DẦU ĐẠI - QUANG

Mùi thơm dịu, không nóng gắt, rẻ tiền, công hiệu rất mau.

Dầu Đại-Quang hay khu phong, giải cảm, trừ tà uế, tránh khỏi các chứng bịnh thiên thời, gặp khi nhức đầu, đau bụng, ngạt mũi, chóng mặt, cảm mạo sương hàn, trúng phong, trúng thử, sốt, rét, hoặc say rượu, say sóng, xoa dầu này liền kiến hiệu ngay, có sẵn ve dầu Đại-Quang trong mình thì khỏi lo tật bịnh chi hết.

Ve lớn giá bán 0$20 — Ve nhỏ giá 0$10. Khắp các nơi trong cõi Đông-Pháp đều có đại-lý.

ĐẠI - QUANG - DƯỢC - PHÒNG

Tổng-cục tại CHOLON — Phân cục tại HANOI, 29, Phố Hàng-Ngang

Tiểu thuyết «Sư Đầu Quái Hiệp» đã ra số 6 để biếu không, xin Quí-Khách nhớ đón xem

Imprimerie TIẾNG-DÂN — HUẾ

Le Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG

https://tieulun.hopto.org